

48107902 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทย

คำสำคัญ : พระพุทธรูป / พระพิมพ์ / ทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รู้โรจน์ ธรรมรุ่งเรือง : พระพุทธรูปและพระพิมพ์ทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์. 594 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องราวทางด้านต่างๆของพระพุทธรูปและพระพิมพ์ศิลปะทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันประกอบด้วย ด้านคติความเชื่อ ด้านประติมานวิทยา ด้านรูปแบบ และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาตอบคำถามเรื่องศูนย์กลางทางการเมืองการปกครองและทางวัฒนธรรมของทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างพระพุทธรูปและพระพิมพ์ทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องการสร้างบุญสร้างกุศล ร่องรอยต่างๆชี้ให้เห็นว่าเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน โดยพุทธศาสนาเถรวาทเป็นที่ยอมรับนับถือมากกว่า ในขณะที่พุทธศาสนามหายานได้รับการนับถือในพื้นที่จำกัดกว่า

จากการตรวจสอบรูปแบบของพระพุทธรูปและพระพิมพ์เหล่านี้ พบว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระพุทธรูปและพระพิมพ์ศิลปะทวารวดีภาคกลาง ขณะเดียวกันก็มีลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะอินเดียและศิลปะเขมร ที่สำคัญคือมีลักษณะหลายประการที่สะท้อนถึงรูปแบบท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาแยกตามลุ่มน้ำจะพบว่า พระพุทธรูปและพระพิมพ์แต่ละลุ่มน้ำมีลักษณะเฉพาะทางความเชื่อและรูปแบบที่ต่างกันไป นำมาซึ่งข้อสันนิษฐานว่าเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือคงมิได้ขึ้นตรงต่อศูนย์กลางใดศูนย์กลางหนึ่ง หากแต่ในแต่ละลุ่มน้ำหรือแต่ละพื้นที่มีเมืองศูนย์กลาง ซึ่งมีบทบาททางการเมืองการปกครองและทางวัฒนธรรมของตนเอง

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

48107902 : MAJOR : THAI ART HISTORY

KEY WORD : BUDDHA / VOTIVE TABLETS / DVARAVATI

RUNGROJ THAMRUNGRAENG : DVARAVATI PERIOD BUDDHA IMAGES AND
VOTIVE TABLETS IN NORTHEASTERN THAILAND. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF.
SAKCHAI SAISINGHA. Ph. D. 594 pp.

This research is aimed to study Dvaravati Buddha images and votive tablets discovered in the Northeastern part of Thailand with the focus on their related beliefs, iconographical aspects and art styles. These researching results are, at the end, employed in finding how important this area's role played as a political and cultural center in the Dvaravati period.

It is found that the creation of Buddha images and votive tablets in this area was related to a merit-making belief of Mahayana and Theravada Buddhism. However, the evidence portrays that Theravada was more popular and Mahayana.

Their art styles show a close relationship with the Dvaravati art in the middle part of Thailand. Nevertheless, some characteristics prominently were derived from Khmer and Indian art; some reflect local styles.

Dividing art works according to their river basins, the researcher found that Buddha images and votive tablets in each basin are different both in beliefs and art styles. This reflects that each basin was not subject to one another or any centers.

Department of Art History Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature.....

Thesis Advisor's signature.....